

rrechs perquè empleava tanta pilleria en els llochs públics responia tot fresch,—*¡qué voy á hacer si los hombres honrados me resultan tontos de capirote!*—etc., etc. Aquesta desaprensió del gran estadista que alguns ne diuen gramàtica parda es la que sedueix al conservador actiu.

Aquesta mena de conservadors, generalment son d'acarréu, es á dir que han anat á parar á la conservaduria *per accidens* com podian haver caygut en altre partit si les circumstancies ho haguessin portat aixís. Un favor particular rebut, una carta del diputat, un apat oportú, etc., poden haver sigut la porta de entrada en el partit com ho haurian sigut en el lliberal ó altre. Aixó mateix fa que ses arrels sian poch fondas y tal com hi han entrat se'n surten ja sia pera engroixir l'esllavissada del partit ó per saltarsen á un altre si á má ve, sense que aixó impedisca que més endavant á tall de fills pródichs, tornin á reingressar en files si les coses no han filat com ells pensavan.

L'influencia que aquesta gent te sobre 'l país es d'alguna consideració y per més que molts els bescantin tot darrera enllá y 'n contin coses grosses, no mancan á felshi el *rendivú* y fins se'n serveixen si be 'l cas.

A n'aquestos conservadors se referia en Silvela quan parlava de aquella selecció que s'ha fet llegendaria y que tant feya riurer á en Cánovas que, gat vell de la política, devia dir interiorment—ja m'ho dirás quan t'hi trobis.—Efectivament si es que'n Silvela l'hagi intentada la selecció, tal volta s'haurá recordat més de quatre vegades del seu antich quefe quan deya que 'ls polítichs honrats li resultavan *tontos de capirote*.

Si 'ls conservadors passius ó de poca empena, en general persones

de bona fe y personalment ben considerades no son cap esperansa pera 'l regionalisme, escusat es dir que 'ls d'aquesta altra mena son els seus enemichs declarats. Les corrents regionalistes tiran á destruhir lo que es la seva vida y es natural que se'n defensin ab dents y ungles, tal fan els elements dels demés partits que de la política viuen.

Exigirli altre cosa fora igual que voler que 'l cuch que viu entre la pustema de la llaga, reclamés l'anticéptich que l'ha d'aniquilar.

M. V.

CONTESTACIÓ

Sr. D. Ramón Mata.

Estimat amich: Moltes vegades mos companys de primera ensenyansa me sentiren queixarme perquè se'ns obligaba á estudiar en una llengua estranya y que malament podiam conèixer aleshores, més tart he vist que 'ls partidaris del uniformisme volian ofegar totes les manifestacions espontànées de nostre caràcter y que gracies á n'aixó nostre patria estava com esclavizada. Estudiant la historia he sentit anyoransa per aquella antiga Catalunya tan amant de la justicia, tan celosa de llurs furs, tan democrática y religiosa en ses institucions, tan amiga del treball y tan floreixent en les arts y en totes les ciències. Com vols donchs, estimat amich, que no estiga jo al costat dels que volen reconstituhir aquesta Catalunya avuy per desgracia tan desfigurada?

A la vegada me he convensut que lluny de ser el Regionalisme un principi dissolvent venia á donar més vida y forsa al Estat robustint sos membres, he vist que donaba á Espanya